

Odborný styl

Odborný styl - jazykové prostředky

- Využívat především neutrální a knižní varianty
- Vyhýbat se hovorovým, expresivním a nespisovným výrazům

Odborný styl - jazykové prostředky

- 1) (...) která nás informují o hrozivém působení těchto nemocí;
- 2) (...) člověk by se měl s nimi umět poprat;
- 3) Drtivá většina příkladů (...); Samozřejmě, že už drtivá většina
- rozsudků byla právně napadnutelná
- 4) Suverénně nejvíce aludovaným textem (...);
- 5) Hodně příkladů najdeme (...); Hodně totiž závisí na struktuře

Odborný styl - jazykové prostředky

- Odborný styl by měl být věcný, přesně popisovat problémy a jevy
- Vyhýbat se mnohovýznamovým sdělením

Příklady nejasného vyjadřování

- obyčejný dialog
- velikost replik
- patřičná atmosféra
- kloudná odpověď

Strategie uvolnění

- Užití beletristických prostředků v odborném textu
- Obrazná přirovnání
- Ironie
- Humor
- Vlastní zkušenost
- Skrze tyto prostředky narušujeme očekávání čtenáře, vnášíme emoce a subjektivitu

Šerý, L.: První knížka o tom, že řád je chaos (...) a že ještě nenastala ta pravá dekonolonizace a že i to umění je jeden velký mýtus. Praha: DharmaGaia, 1997.

- Př. 1: „Průser je v tom, že takovej postoj s sebou nese narušení zákonitostí chodu přírody, takže ta praktická snaha vymanit se z ní bez ohledu na možný oběti nevede k žádnému osvobození od přírody, ale do záhuby.“ (s. 8)
- Př. 2: Bělohřadskej Venda (chytá se tak chlapec do starý léčky), s. 9
- I tak výraznej týpek jako Roger Caillois, upozorňuje na to (...), s. 11
- Jinej chytřej kluk, nějakej Lévi Strauss, s. 21;
- Honzík Baudrillardů, s. 43

Populárně naučný styl

- Odborné termíny používány jen v nutném případě
- výklad a popis známých skutečností
- chybí vysvětlování souvislostí a vztahů
- časté apelování na společné zkušenosti autora a čtenáře
- vágnost populárně naučného stylu

Volba odborného stylu

- Francouzský styl
- Německý styl
- Anglosaský styl
- Český styl

Struktura textu – souvětí a odstavce

- Vyhýbat se složitým souvětím –
- Umberto Eco – Jak napsat diplomovou práci -
příklad

Klavírista Wittgenstein, bratr známého filosofa, jenž napsal *Tractatus Logico-Philosophicus*, který dnes mnozí považují za mistrovské dílo současné filosofie, měl to štěstí, že pro něj Ravel napsal koncert pro levou ruku poté, co přišel ve válce o pravou.

Když už, napište své sdělení třeba takto:

Klavírista Wittgenstein byl bratr filosofa Ludwiga. Protože měl zmrzačenou pravou ruku, Ravel pro něj napsal koncert pro levou ruku.

Odstavce

- odstavce čtenáři napomáhají sledovat myšlenkový postup autora
- Odstavec odlišuje jednu myšlenku od druhé
- nový odstavec naznačuje změnu v myšlenkovém obsahu
- Do odstavce bychom neměli vkládat žádné odbočky

Osoba mluvčího

- Osoba mluvčího
- a) Ztotožnění vědce s pisatelem, pisatel sám sebe označuje 1. osobou mn. čísla, autorský plurál
- b) Neosobní vyjadřování – subjekt odsunut do pozadí
- c) Autor v 1. osobě singuláru – v českých textech zejména v úvodu

První věta – příklady zahájení textu

- Nemusíme začínat od první kapitoly
- Není tak důležité, čím uvedeme text, později můžeme přepsat
- Příklady:
- Strohý
- Předjímací počátek
- Napojení na aktuální problém či událost
- Uvedení do kontextu předchozích výzkumů

V článku otištěném v časopise ABC vyložil X.Y. své pojetí... Pokusím se ve svém příspěvku ukázat, že toto pojetí není jediné možné...

Je dobře známo, že dosavadní názory na tento problém předpokládají, že... Chceme se však pokusit o důkaz, že je možno...

Chyby v odborném stylu

- Odbočky a exkurzy
- Opakování téhož jinými slovy a návraty
- Autor neřeší uspokojivě napětí či přímo rozpory ve svém textu

- Autor přehnaně poukazuje na omezení, nedostatky a nezpracovaná témata
- Jako argument je použito něco, co tvrzení logicky podpořit nemůže
- Nadměrné poučování čtenáře
- Nové informace v závěru
- Traktát – autoritativní tvrzení a subjektivní názory autora
- Nedořešené předesílání něčeho, co teprve bude rozpracováno

Přehlednost kompozice a argumentačního postupu

- Přechodové můstky
- Na konci a na začátku kapitol nebo podkapitol
- Důležité vždy opakovat, kde už jsme byli a kam se vydáme
- Čtenář by měl vždy vědět v jaké fázi argumentace se právě nachází

Útok na „strašáka“

- Vytváření imaginárního nepřítele
- Chceme za každou cenu zpochybnit nějaký výzkum
- Riziko zjednodušení názorů protistrany
- Otázka jestli tento strašák opravdu existuje

Úkol – posudek odborného textu

- Struktura posudku:
- Výzkumná otázka – identifikace výzkumné otázky
- Forma – styl, gramatické chyby, citace apod.
- Obsah – argumentační linie, metoda, práce se zdroji apod.
- Přínos textu
- Dodatečné otázky na autora – problémy, připomínky, náměty k diskuzi